

Система вправ для навчання майбутніх правознавців професійно спрямованого англомовного говоріння з використанням веб-квесту

У статті окреслено проблему розробки системи вправ для навчання майбутніх правознавців професійно спрямованого англомовного говоріння з використанням веб-квесту. Визначено поняття «система вправ» для відповідного навчання. Розглянуто класифікацію вправ, що входять в систему. Названо етапи формування вмінь професійно спрямованого англомовного говоріння. Виокремлено вимоги до системи вправ і визначено роль веб-квесту у процесі вправління на кожному етапі навчання. Обґрунтовано ефективність системи вправ з урахуванням визначених вимог.

Ключові слова: професійно спрямоване англомовне говоріння, веб-квест, професійно спрямований діалог-дискусія, професійно спрямований монолог-переконання, майбутні правознавці.

Дьячкова Я. О. Система упражнений для обучения будущих правоведов профессионально-ориентированному англоязычному говорению с использованием веб-квестов. В статье описывается проблема разработки системы упражнений для обучения будущих правоведов профессионально-ориентированному англоязычному говорению с использованием веб-квестов. Определяется понятие «система упражнений» для соответствующего обучения. Рассматривается классификация упражнений, которые входят в систему. Выделяются требования к системе упражнений и определяется роль веб-квеста на каждом этапе обучения. Обосновывается эффективность системы упражнений с учетом выделенных требований.

Ключевые слова: профессионально-ориентированное англоязычное говорение, веб-квест, профессионально-ориентированный диалог-дискусия, профессионально-ориентированный монолог-убеждение, будущие правоведы.

Diachkova Y. The System of Exercises for Teaching Future Lawyers Professionally Oriented English Speaking Using WebQuests

The article outlines the problem of developing the system of exercises for teaching future lawyers professionally oriented English speaking using WebQuests. The concept of “system of exercises” for proper training is defined. The classification of exercises in the system is depicted in the paper. The requirements for the system of exercises are determined. The role of the WebQuest in speaking practice is singled out. And the effectiveness of the system of exercises based on defined requirements is justified.

Key words: professionally oriented English speaking, the WebQuest, professionally oriented dialogue-discussion, and professionally oriented monologue-conviction, future lawyers.

Суспільні й економічні перетворення, динаміка розвитку політико-правових відносин настійно висувають нові вимоги до функціонування системи вищої освіти та юридичної освіти зокрема. Визнання Україною юрисдикції Європейського суду з прав людини, підписання й ратифікація Європейської конвенції та інших міжнародних договорів вимагає підготовки нового покоління правознавців, які мають досконало володіти англійською мовою (АМ) як робочою мовою Ради Європи та Європейського суду [4].

Зазначимо, що умови навчання у ВНЗ сьогодення вимагають використання ресурсів мережі Інтернет у процесі вивчення АМ, адже основні напрями модернізації змісту юридичної освіти спрямовані на створення та використання нових освітніх технологій, що вимагають залучення глобальної мережі. Інтернет розглядається як фізична основа для розміщення сучасних освітніх ресурсів, як головне джерело актуальної інформації для майбутнього фахівця в сучасному інформаційному полікультурному світі.

Наразі актуалізується проблема навчання майбутніх правознавців професійно спрямованого англомовного говоріння (ПСАГ) із використанням навчальних Інтернет-ресурсів, а саме веб-квестів (ВК). Зазначимо також, що наш аналіз комунікативних намірів правознавців, які спілкуються у визначених комунікативних ситуаціях, дає підстави стверджувати, що комунікативні уміння, необхідні для здійснення цих намірів, є характерними для діалогу-дискусії і монологу-переконання. Таким чином, у цій публікації під ПСАГ ми будемо розуміти вміння вести професійно спрямований діалог-дискусію (ДД) та професійно спрямований монолог-переконання (МП). Ефективність навчання ПСАГ майбутніх правознавців із використанням ВК може бути досягнута завдяки раціональній побудові системи вправ для відповідного навчання.

Отже, *метою* публікації є обґрунтування ефективності системи вправ для навчання ПСАГ із використанням ВК.

Досягнення поставленої мети вимагає вирішення таких завдань: а) визначення поняття «система вправ» для навчання професійно спрямованого говоріння; б) розгляд класифікації вправ, що входять у систему; в) виокремлення етапів формування вмінь говоріння;

г) розробка вимог до системи вправ; г) визначення ролі ВК у процесі вправління на кожному етапі навчання; д) обґрунтування ефективності системи вправ з урахуванням вимог до неї.

Зазначимо передусім що система вправ має слугувати реалізації *провідної мети* навчання ПСАГ: практичному опануванню студентами вмінням ПСАГ на рівні, достатньому для адекватної орієнтації у професійній сфері.

Під *вправами* розуміються цілеспрямовані, взаємопов'язані дії, які пропонуються для виконання в умовах наростання мовних та операційних труднощів з урахуванням послідовності формування мовленнєвих навичок і вмінь, а також характеру реально існуючих актів мовлення [8]. Питання створення систем, підсистем і комплексів вправ має достатньо широку бібліографію: Н. Ф. Бориско, Н. І. Гез, О. П. Запороженченко, Ю. І. Пассов, В. Л. Скалкін, Н. К. Складенко, С. П. Шатілов та ін. Розробкою систем вправ для навчання професійно спрямованого монологічного та діалогічного мовлення займалися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені-методисти: Д. В. Бубнова, Т. О. Грабой, О. П. Дацків, А. О. Ємельянова, І. В. Самойлюкевич, О. Б. Тарнопольський, V. Benson, B. Coffey, T. Hutchinson, C. Cennedy, P. Strevens, A. Waters та ін.

Система вправ для навчання ПСАГ розглядається нами як сукупність необхідних типів і видів вправ, послідовно організованих, укладених з урахуванням дидактичних і методичних закономірностей формування іншомовних навичок і вмінь професійно спрямованого діалогічного мовлення та професійно спрямованого монологічного мовлення [2], а також особливостей застосування ВК як засобу навчання говоріння.

Зазначимо, що ми розглядаємо ВК як проектне навчання, спрямоване на результат, який отримується у процесі розв'язання тієї чи іншої теоретичної або практичної проблеми у середовищі WWW засобами веб-технологій. Саме тому під час розробки вправ на матеріалі ВК, слідом за Е. Г. Арванітопуло [1], слід спиратись на такі методичні принципи побудови системи вправ як *принцип адекватності* основних видів вправ професійно спрямованому англomовному говорінню, а також *урахування позитивного впливу* різних видів мовленнєвої діяльності один на одного у навчальному процесі, зважаючи на специфіку вищезазначеного засобу навчання ПСАГ.

Система вправ, призначена для навчання ПСАГ майбутніх правознавців, має будуватися на основі: а) професійного змісту навчання; б) специфіки ВК як засобу навчання говоріння; в) основних навичок і вмінь професійно спрямованого спілкування; г) урахування соціокультурного компонента навчання.

При розробці системи вправ для навчання майбутніх правознавців ПСАГ слід взяти до уваги такі

особливості її формування: 1) навчання ПСАГ здійснюється одночасно з формуванням професійної компетентності студентів; 2) розвиток та вдосконалення вмінь ПСАГ проводиться паралельно із розвитком комунікативних здібностей у процесі оволодіння відповідними декларативними і процедурними знаннями; 3) отримані знання служать базою для формування у майбутніх правознавців необхідних навичок оперування засвоєним матеріалом, що сприятиме розвиткові відповідних умінь.

Виходячи із вищезазначеного, для досягнення цілей навчання майбутніх правознавців ПСАГ ми пропонуємо таку типологію вправ:

1. За спрямованістю вправи на прийом або видачу інформації: рецептивно-репродуктивні, репродуктивні, рецептивно-продуктивні, продуктивні.
2. За ступенем комунікативності: умовно-комунікативні, комунікативні.
3. За рівнем керованості з боку викладача: повністю керовані, частково керовані, мінімально керовані.
4. За наявністю опор: вправи з опорами і без опор.
5. За наявністю рольового/ігрового компонента: вправи із застосуванням ділової гри, вправи із застосуванням елементів ділової гри, вправи без застосування ділової гри.
6. За способом організації: парна, групова, фронтальна, індивідуальна робота.
7. За характером виконання: усні.
8. За місцем виконання: аудиторні та позааудиторні.

Наголосимо також, що система вправ для навчання ПСАГ має відповідати таким вимогам: бути послідовною і будуватися з урахуванням зростання мовних та операційних труднощів процесу навчання; враховувати три етапи становлення та закономірності формування мовленнєвих умінь у говорінні; бути раціонально організованою та включати серію вправ; зважати на повторність і циклічність навчального матеріалу; включати контроль виконання вправ.

Спираючись на типологію та вимоги до системи вправ для навчання ПСАГ майбутніх правознавців, перейдемо до розгляду етапів навчання. Отже, пропонуємо реалізувати процес навчання ПСАГ із використанням ВК у три етапи, кожному з яких відповідає певний етап реалізації ВК як засобу навчання. Підготовчий етап збігається з етапом Введення, основний – з етапом Процес роботи, а завершальний – з етапами Оцінка і Висновки. Кожний етап навчання ПСАГ майбутніх правознавців має завдання, представлені нами у таблиці 1.

Враховуючи викладене вище, опишемо розроблену нами систему вправ для навчання ПСАГ майбутніх правознавців із використанням ВК. Зазначимо, що у навчанні ПСАГ за основу беруться уміння,

Таблиця 1

Етапи навчання майбутніх правознавців професійно спрямованого англомовного говоріння та їх завдання

Етап	Завдання етапу
Підготовчий	удосконалювати мовленнєві навички ПСАГ
Основний	розвивати вміння ПСАГ
Завершальний	удосконалювати вміння ПСАГ

спільні для монологу і діалогу, які сприяють формуванню більш складних умінь в обох видах мовленнєвої діяльності [3]. Етапам навчання ПСАГ, кожен з яких ми розуміємо як частину навчання, що має самостійне значення, конкретну навчальну мету і завдання, відповідають певні типи вправ. Визначення типів вправ, у свою чергу, дає можливість організувати їх у межах окремої системи, що складатиметься з підсистем, які містять групи вправ, спрямованих на вдосконалення мовленнєвих навичок ПСАГ, розвиток і вдосконалення вмінь монологічного та вмінь діалогічного мовлення. Розглянемо вправи кожної групи в межах визначених підсистем. Визначимо також роль ВК як засобу навчання ПСАГ у процесі вправління на відповідному етапі роботи з ним і представимо інтеграцію самостійної позааудиторної роботи (СПР) в аудиторну. Роль кожної групи вправ у підсистемі визначена нами з урахуванням умінь, які необхідно сформувати при застосуванні ВК, лінгвістичних характеристик професійно спрямованого ДД і МП, а також цілей етапу навчання ПСАГ майбутніх правознавців, на якому застосовуються ці вправи.

У межах першої підсистеми вправ для вдосконалення мовленнєвих навичок говоріння виділимо три групи вправ: 1) вправи для вдосконалення фонетичних навичок говоріння (Г1.1); 2) вправи для вдосконалення лексичних навичок говоріння (Г1.2); 3) вправи для вдосконалення граматичних навичок говоріння (Г1.3). ВК виконує такі функції: візуалізація та аудіалізація інтонаційних моделей, характерних для ДД і МП; контекстне введення мовленнєвих формул і представлення ГС, характерних для ДД і МП та необхідних для презентації результатів ВК; додаткове вправління з ними під час СПР.

Друга підсистема вправ для розвитку та вдосконалення вмінь професійно спрямованого діалогічного мовлення містить 3 групи вправ [5]: 1) вправи для оволодіння діалогічними єдностями (ДЄ) (Г2.1); 2) вправи для оволодіння мікродіалогами (Г2.2); 3) вправи для оволодіння діалогом-дискусією (Г2.3). При роботі над виконанням ВК має місце: аудіо- та візуальне пред'явлення типових для ДД комунікативних функцій; контекстне введення типових ДЄ; додаткове вправління під час СПР; активізація мовного і мовленнєвого матеріалу в умовах мовленнєвої практики; надання аудіовізуальної та інформаційної підтримки під час презентації результатів ВК; забезпечення комунікативно-ситуативною опорою під час підбиття

підсумків спільної діяльності, формулюванні висновків про успішність ВК.

До третьої підсистеми вправ для розвитку та вдосконалення вмінь професійно спрямованого монологічного мовлення віднесемо [5]: 1) вправи на з'єднання речень у понадфразову єдність (ПФЄ) (Г3.1); 2) вправи для оволодіння мікромонологіями (Г3.2); 3) вправи для оволодіння монологом-переконанням (Г3.3). ВК сприяє більш ефективній реалізації цієї мети завдяки: аудіо- та візуальному пред'явленню типових для МП комунікативних функцій; додатковому вправлінню під час СПР; активізації мовного та мовленнєвого матеріалу в умовах мовленнєвої практики; надання аудіовізуальної та інформаційної підтримки під час презентації результатів ВК; забезпеченню комунікативно-ситуативною опорою під час підбиття підсумків спільної діяльності, формулюванні висновків про успішність ВК.

Розглянемо детальніше групи вправ у межах кожного етапу.

Підготовчий етап передбачає виконання вправ на відпрацювання мовного та мовленнєвого матеріалу. Завданнями цього етапу навчання є введення лексичного і граматичного матеріалу, забезпечення студентів функціональними схемами ДД і МП, правилами та інструкціями щодо ведення ДД і продукування МП, мовленнєвими формулами, необхідними для подальшої презентації результатів ВК; введення студентів у проблему; виділення фактів/аргументів/прикладів згідно з поставленим питанням/проблемою; сприяння оволодінню студентами комунікативними намірами, стратегіями і тактиками. Результатом вправління на цьому етапі є сформованість фонетичних, граматичних, лексичних навичок висловлюватись на рівні ДЄ і ПФЄ: навичок правильного вживання фонетичних явищ, оперування найуживанішими інтонаційними моделями, лексичними одиницями і граматичними структурами [6].

Завершальним кроком на підготовчому етапі має бути виконання рецептивно-репродуктивних вправ на обговорення плану ВК в малих групах, ходу роботи з орієнтацією на визначену проблему, кінцевого продукту діяльності тощо. Для досягнення мети етапу пропонуємо використовувати вправи груп Г 1.1, Г 1.2, Г 1.3, Г 2.1, Г 3.1.

Основний етап передбачає підготовку до презентації і власне презентацію результатів діяльності. Цей етап сприяє подальшому вдосконаленню лексичних, фонетичних і граматичних навичок говоріння та розвитку вмінь ПСАГ. Метою основного етапу навчання ПСАГ є активізація мовного і мовленнєвого матеріалу у процесі вирішення комунікативних завдань і створення майбутніми правознавцями власних діалогів-дискусій та монологів-переконань. Отже, вправи основного етапу забезпечують розвиток умінь діалогіч-

ного мовлення та вмінь монологічного мовлення. На цьому етапі навчання майбутніх правознавців ПСАГ нами пропонується виконання рецептивно-репродуктивних умовно-комунікативних вправ, репродуктивних, рецептивно-продуктивних і продуктивних умовно-комунікативних, а також комунікативних вправ із застосуванням ділової гри або її елементів. Вправи цього етапу спрямовані на розвиток таких мовленнєвих умінь: узагальнення інформації, що міститься в тексті; виділення фактів/аргументів/прикладів згідно з поставленим питанням/проблемою; формулювання висновків; висловлення й аргументація своєї точки зору; визначення часової та причинно-наслідкової взаємодії між подіями; оцінка вчинків/фактів/подій; участь у бесіді, обговорюванні; взяття ініціативи при обговоренні; запит та обмін інформацією; уточнення інформації, яка цікавить; прогнозування розвитку/результатів фактів/подій, що викладаються. На цьому етапі вважаємо доцільним використання вправ груп Г 2.2, Г 2.3, Г 3.2 і Г 3.3.

На *завершальному* етапі виконуються вправи для удосконалення умінь ПСАГ. Цей етап навчання передбачає виконання продуктивних умовно-комунікативних і комунікативних вправ, спрямованих на підбиття підсумків діяльності студентів. Вправління вимагає використання вправ груп Г 2.3 і Г 3.3.

Висновки про успішність ВК виводяться в результаті обговорення студентами представленої презентації, що і сприяє вдосконаленню вмінь ПСАГ. Студенти обговорюють цінність набутого досвіду та його зв'язок із майбутньою професійною діяльністю, визначають ті аспекти ВК, які можуть бути вдосконалені й розвинуті в подальшій роботі над наступним ВК, аргументують свою точку зору.

Згідно Н. К. Склярєнко, усі вправи у розробленій нами системі мають три обов'язкові компоненти: 1) завдання, яке формулюється згідно з принципом комунікативності і є вмотивованим, ситуативно обумовленим, культурологічно та професійно спрямованим і містить елемент новизни; 2) виконання завдання, що передбачає поступове послаблення ступеня керування на кожному наступному етапі, послідовне виконання рецептивно-репродуктивних, репродуктивних, рецептивно-продуктивних і продуктивних вправ, вправління під час аудиторної та самостійної позааудиторної роботи і використання он-лайн ресурсів під час його виконання; 3) контроль виконаного завдання, що вимагає застосування різних форм контролю (контроль з боку викладача, само- і взаємоконтроль, на який накладається контроль з боку викладача) [7].

Представимо розроблену нами систему вправ для навчання ПСАГ із використанням ВК у таблиці 2 (стор. 44-45).

Наведемо приклади вправ для навчання майбутніх правознавців ПСАГ із використанням ВК, серед яких виокремимо вправи для аудиторного виконання (позначимо їх *A*) і для позааудиторного виконання (*П*) (в якості самостійної роботи або домашнього завдання). Зазначимо, що вправління під час аудиторної роботи сприяє, у свою чергу, розвитку умінь працювати з аналогічними вправами самостійно. Вправи для позааудиторного виконання відрізняються наявністю аудіовізуальної наочності, яка надається у відібраних Інтернет-джерелах, і мають на меті залучення всіх видів мовленнєвої діяльності, взаємодія яких служить одній меті – формуванню компетентності в говорінні. Перша частина таких вправ (наприклад, перегляд відеофрагмента, робота із сайтом провідної юридичної організації чи установи тощо) виконується в позааудиторних умовах, а презентація результатів (контроль виконання завдання) проводиться на аудиторному занятті.

Наведемо приклади вправ груп Г 2.3 та Г 3.3 другої і третьої підсистем для розвитку та вдосконалення вмінь професійно спрямованого англomовного діалогічного і монологічного мовлення майбутніх правознавців:

Вправа 1 (A)

Тип вправи: продуктивна, комунікативна, мінімально керована, без опор, із застосуванням ділової гри, групова, усна.

Мета: створення власного діалогу-дискусії на основі запропонованої ситуації професійного спілкування; удосконалення умінь висловлювати своє ставлення до проблеми, що обговорюється, аргументувати свою точку зору і переконати партнерів по спілкуванню.

Завдання: *Group-work. You are a group of experienced lawyers who want to organize private practice in Belgium. To be able to do it you need to pass Bar exam, one of the aspects of which is vivid discussion of current financial events from legal point of view. You know that entrepreneurs suffer the most when it comes to business fraud. Discuss the types of fraud that are flourishing in small businesses and what management can do to prevent financial loss. Try to convince both colleagues and examination board on taking efforts to prevent the type of fraud you consider the most dangerous.*

Вправа 1 (П)

Тип вправи: продуктивна, комунікативна, мінімально керована, без опор, із застосуванням ділової гри, парна, усна.

Мета: створення власного діалогу-дискусії на основі запропонованої ситуації професійного спілкування; удосконалення умінь висловлювати своє ставлення до проблеми, що обговорюється, аргументувати свою точку зору і переконати партнерів по спілкуванню.

Таблиця 2. Система вправ для навчання майбутніх правознавців ПСАГ із використанням ВК

Завдання етапу	Підс-ма вправ	Групи вправ	Типи вправ	Види вправ	Функції ВК у вправлянні	
ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП						
Мета етапу: ведення і тренування мовного та мовленнєвого матеріалу						
- удосконалити фонетичні, графічні, лексичні навички; - презентувати студентам функціональні схеми ДД і МП, мовленнєві зразки, правила та інструкції щодо ведення ДД та продукування МП, мовленнєві формули, необхідні для подальшої презентації результатів ВК; - ввести студентів у проблему (ВК); - розвивати вміння висловлюватись на рівні ДЕ і ПФЕ.	для удосконалення мовленнєвих навичок говоріння	Г1.1: вправи для вдосконалення навичок правильного вживання фонетичних явищ, оперування найуживанішими інтонаційними моделями. Г1.2: вправи для розвитку вмінь оперування мовленнєвими формулами, необхідними для подальшої презентації результатів ВК, найуживанішими ЛО. Г1.3: вправи для вдосконалення вмінь оперування найуживанішими ГС, притаманними ПСМП.	Рецептивно-ре-продуктивні і ре-продуктивні умовно- комунікативні вправи, повністю або частково керовані, з опорами та без опор, без застосування ділової гри, індивідуальні / фронтальні, усні	Обговорення у групі з використанням прийому «мозковий штурм»; розпізнавання під час аудіювання реплік, які висловлюють певні мовленнєві наміри; рецепція та (ре)продукція інтонаційних моделей; аналіз мовленнєвого матеріалу та відповіді на запитання у формі евристичної бесіди; автоматизація дій з ЛО; обговорення аспектів професійної діяльності правознавців; обговорення головної проблеми ВК і шляхів її вирішення.	Візуалізація й аудіалізація інтонаційних моделей, характерних для ДД і МП	
	- ввести студентів у проблему (ВК); - розвивати вміння висловлюватись на рівні ДЕ і ПФЕ.	для розвитку та удосконалення вмінь ПСДМ	Г2.1: вправи для розвитку вмінь обговорювати в малих групах план ВК, хід роботи з орієнтацією на визначену проблему, кінцевий продукт діяльності.	Рецептивно-ре-продуктивні умовно-комунікативні частково керовані вправи із застосуванням елементів ділової гри	Обговорення в малих групах плану ВК, ходу роботи, кінцевого продукту діяльності у формі евристичної бесіди; застосування ел-тів ділової гри при визначенні проблемних аспектів діяльності; вправи на запитання-відповіді, читання/аудіювання, обмін репліками.	Контекстне введення мовленнєвих формул, необхідних для презентації ВК; додаткове вправлянн з ними під час СПР
		для розвитку та удосконалення вмінь ПСММ	Г3.1: вправи для розвитку вмінь висловити свою думку щодо почутого/прочитаного; виділити факти / аргументи / приклади згідно з поставленим питанням / проблемою; оформити своє висловлювання відповідно до мети спілкування.	Рецептивно-ре-продуктивні умовно-комунікативні част./повністю керовані, без застосування ділової гри	Вправи на розширення висловлювання, аргументацію думки щодо прочитаного/почутого; спільний аналіз у малих групах судових справ з теми дослідження у формі дискусії та бесіди.	Контекстне представлення ГС, характерних для ДД та МП і необхідних для презентації результатів ВК; додаткове вправлянн з ними під час СПР
ОСНОВНИЙ ЕТАП						
Мета етапу: Активізація мовного і мовленнєвого матеріалу в умовах мовленнєвої практики при вирішенні комунікативних завдань і створення власних ПСДД і ПСМП						
- підготувати студентів до презентації результатів роботи над ВК; - розвивати вміння узагальнювати інформацію, що міститься в тексті; виділяти факти / аргументи / приклади згідно з поставленим питанням / проблемою; формулювати	для розвитку та удосконалення вмінь ПСДМ	Г 2.1: вправи для розвитку вмінь починати і продовжувати діалог, вживаючи відповідну ініціативну репліку; вмінь підтримувати розмову, уточнюючи інформацію у співрозмовника/причинно-наслідкові зв'язки/факти/точку зору тощо, схвалюючи рішення/аргументи/контр-аргументи, обговорюючи деталі справи. Г 2.2: вправи для розвитку вмінь обговорити подію/факт, виражаючи свою зацікавленість за допомогою реплік оцінювального характеру; вмінь швидко реагувати на репліку співрозмовника, використовуючи репліки, що мають різні комунікативні функції; вмінь узяття ініціативи при обго-	Рецептивно-ре-продуктивні умовно-комунікативні частково керовані вправи із застосуванням елементів ділової гри	Обговорення в парах/у малих групах з використанням прийому «мозковий штурм»; вправи з елементами ділової гри на аудіювання зразків ПСДД; обмін знаннями; вправи на обговорення ходу ВК з використанням прийомів «світлофор», «інтерв'ю».	Аудіо- та візуальне пред'явлення типових функцій; контекстне введення типових ДЕ; додаткове вправлянн під час СПР	
	для розвитку та удосконалення вмінь ПСММ	Рецептивно-ре-продуктивні та продуктивні умовно-комунікативні частково керовані вправи із застосуванням елементів ділової гри, парні та групові, усні	Перегляд відеофонограми з подальшим аналізом ситуації професійної взаємодії; дискусія з використанням прийомів «круглого столу», «квадро»; колективне вирішення професійних задач при вирішенні основних проблем ВК; обмін досвідом, думками з приводу спірних	Активізація мовного і мовленнєвого матеріалу в умовах мовленнєвої практики; додаткове вправлянн під час СПР		

висновки; - розвивати спеціальні вміння об'єднувати фрази у ДЄ і ПФЄ; - формувати вміння створювати професійно спрямовані мікродіалоги та мікро-монологи; - формувати вміння створювати професійно спрямовані діалоги-дискусії та монологи-переконання; - презентувати результати роботи над ВК.	для розвитку та удосконалення вмінь ПСММ	воренні; вмінь у разі необхідності ввічливо перервати розмову. Г 2.3: вправи для розвитку вмінь стимулювати співрозмовника до подальшого ведення діалогу, пояснивши вчинки/дії або наслідки, заохотивши співрозмовника, оцінивши проблему/наслідки/збитки, з'ясувавши обставини переговорів/вимоги сторін/недоліки та переваги контракту.	Продуктивні комунікативні міні-мально керовані вправи без опор, із застосуванням ділової гри, парні та групові, усні	питань з використанням прийому «твердження-провокація». Групова робота з літературою по темі, що розглядається, з подальшим її обговоренням; ділова гра; професійно спрямована рольова дискусія; презентація результатів роботи над ВК.	Надання аудіовізуальної та інформаційної підтримки під час презентації результатів ВК; забезпечення комунікативно-ситуативною опорою при підбитті підсумків діяльності, формулюванні висновків про успішність ВК
		Г 3.1: вправи для розвитку вмінь висловити свою думку щодо почутого/прочитаного; оформити своє висловлювання відповідно до мети спілкування; вмінь обґрунтувати точку зору, наводячи докази за чи проти певної дії/факту.	Рецептивно-репродуктивні умовно-комунікативні частково/повністю керовані вправи без застосування ділової гри, індивідуальні / групові / фронтальні, усні	Вправи на розширення висловлювання, аргументацію думки щодо прочитаного/почутого; спільний аналіз у малих групах судових справ з теми дослідження у формі дискусії та бесіди.	Аудіо- та візуальне пред'явлення типових для МП комунікативних функцій; додаткове вправління під час СПР
		Г 3.2: вправи для розвитку вмінь висловити свою думку, розтлумачити, запевнити колега/партнера по спілкуванню; вмінь переконати співрозмовника/аудиторію, порадити, спонукаючи його/їх до дій, вільно добираючи при цьому комунікативні засоби, властиві іншомовній культурі, що вивчається.	Рецептивно-репродуктивні, продуктивні, умовно-комунікативні, частково керовані вправи, із застосуванням елементів ділової гри, індивідуальні, парні, групові, усні	Перегляд відеофонограми з подальшим аналізом ситуації професійної взаємодії; індивідуальне рішення професійних задач при вирішенні основних проблем ВК; пошук шляхів визначення проблеми, узгодження існуючих точок зору з використанням прийомів «круглий стіл», «мікрофон», «дерево рішень».	Активізація мовного і мовленнєвого матеріалу в умовах мовленнєвої практики; додаткове вправління під час СПР
		Г 3.3: вправи для розвитку вмінь створити у аудиторії/співрозмовника нове поняття або частково змінити (модифікувати) усталене; вмінь розкрити смислові компоненти повідомлення текстового рівня (тема, головна думка тощо).	Продуктивні комунікативні міні-мально керовані вправи без опор, із застосуванням ділової гри, індивідуальні та групові, усні	Індивідуальна робота з літературою по темі з подальшою презентацією результатів; ділова гра; професійно спрямований монолог-переконання; презентація результатів роботи над ВК.	Надання аудіовізуальної та інформаційної підтримки під час презентації результатів ВК; забезпечення комунікативно-ситуативною опорою при підбитті підсумків діяльності, формулюванні висновків про успішність ВК
ЗАВЕРШАЛЬНИЙ ЕТАП Мета: підбиття підсумків діяльності					
- удосконалити навички та вміння ПСАГ	для розвитку та удосконалення вмінь ПСДМ	Г 2.3: вправи для вдосконалення вмінь вести професійно спрямований діалог-дискусію; вмінь висловлювати власне ставлення до розглянутої проблеми; вмінь зіставляти мету проблеми, яка обговорювалась, з її результатами.	Продуктивні комунікативні міні-мально керовані вправи із застосуванням ділової гри, парні та групові, усні	Ділова гра; професійно спрямований діалог-дискусія; моделювання ситуацій.	Надання аудіовізуальної та інформаційної підтримки під час презентації результатів ВК; забезпечення комунікативно-ситуативною опорою при підбитті підсумків спільної діяльності, формулюванні висновків про успішність ВК
	для розвитку та удосконалення вмінь ПСММ	Г 3.3: вправи для вдосконалення вмінь презентувати результати дослідження; вмінь реалізувати професійно спрямований монолог-переконання, вільно добираючи при цьому комунікативні засоби, властиві іншомовній культурі, що вивчається; вмінь підбивати підсумки спільної діяльності, визначати позитивні і негативні сторони отриманих результатів цієї діяльності.	Продуктивні комунікативні міні-мально керовані вправи без опор, із застосуванням ділової гри, індивідуальні та групові, усні	Ділова гра; професійно спрямований монолог-переконання; моделювання ситуацій.	Надання аудіовізуальної та інформаційної підтримки під час презентації результатів ВК; забезпечення комунікативно-ситуативною опорою при підбитті підсумків діяльності, формулюванні висновків про успішність ВК

Завдання: *Work in pairs. As experienced solicitors, you are invited to give legal consultations to your Swedish colleagues. You are going to work together at a civil case concerning identity fraud. To be aware of the case watch the video "Protect Your Identity: Identity Crisis", using the reference: [https://postalinspectors.uspis.gov/pressroom/videos.aspx]. Discuss briefly the scheme of identity frauds, the procedure of their investigation and tips to avoid them. Illustrate your opinion with life examples.*

Вправа 2 (А)

Тип вправи: продуктивна, комунікативна, мінімально керована, без опор, із застосуванням ділової гри, групова, усна.

Мета: створення монологу-переконання текстового рівня.

Завдання: *You are a group of experienced legists who participate in exchange volunteering programme. You were asked to give a practical class for British law students. The topic is "Frauds in Economic Sphere". Describe different kinds of economic frauds paying more attention to the one you consider the most dangerous. Persuade the audience of its harmfulness for the economy of a country.*

Вправа 2 (П)

Тип вправи: продуктивна, комунікативна, мінімально керована, без опор, із застосуванням ділової гри, індивідуальна, усна.

Мета: створення монологу-переконання текстового рівня.

Завдання: *You were invited to participate in the conference "Cross-Border Fraud: Nowhere to Run" in Stockholm, Sweden. As an experienced investigator of a police department, give a report on economic fraud. To get ready to the report watch the video "Cross-Border Fraud: Nowhere to Run" using the reference:*

[https://postalinspectors.uspis.gov/pressroom/videos.aspx]. Convince the audience of the fact that economic frauds threaten the world economy supplying your arguments with the life examples.

Отже, нами представлено й обгрунтовано доцільність системи вправ для навчання майбутніх правознавців ПСАГ із використанням ВК. Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в розробці моделі процесу навчання майбутніх правознавців ПСАГ із використанням ВК.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Арванітопуло Е. Г. Проектна методика навчання англійської мови на старшому ступені ліцею : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Елла Георгіївна Арванітопуло. – К., 2006. – 289 с.

2. Дацків О. П. Методика формування вмінь говоріння у майбутніх учителів англійської мови засобами драматизації : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Ольга Павлівна Дацків. – К., 2011. – 321 с.
3. Колесникова И. Л., Долгина О. А. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков. – СПб: Изд-во «Русско-Балтийский информационный центр «БЛИЦ», «Cambridge University Press», 2001. – 224 с.
4. Купрієвич О. А. Концепція підручника для студентів-правників // Проблеми семантики слова, речення і тексту. – К., 2003. – Вип. 9 – С. 190 – 193.
5. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2002. – 328 с.
6. Сисоєва С. О. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти : [навч.-метод. посіб.] / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Луцьк : ВАГ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.
7. Скалкин В. Л. Основы обучения устной иноязычной речи / Скалкин В. Л. – М. : Русский язык, 1981. – 248 с.
8. Чірва І. В. Методика навчання майбутніх інженерів-програмістів англійського діалогічного мовлення з використанням комп'ютерних програм : дис. ... к.пед.н.: 13.00.02 / Інна Володимирівна Чірва. – Київ, 2008. – 207 с.

